

Maksuttoman lukiokoulutuksen tulevaisuus Toholammilla

Maan hallitus on päättänyt kevään 2024 kehysriihessä toisen asteen opintojen maksuttomuuden ikärajan laskemisesta. Opiskelijan omavastuu oppimateriaalien maksuista, ylioppilaskokeiden koemaksuista ja mahdollisesti tietokoneen hankinnasta alkaa sen kalenterivuoden jälkeen, kun nuori täyttää 18 vuotta. Toholammilla muutos koskee lukiokoulutusta. Kehysriihen päätös tarkoittaa käytännössä lukiolaisille abikevään ja mahdollisen neljännen opiskeluvuoden muuttumista maksulliseksi. Päätös tehdään maksuttoman toisen asteen ollessa voimassa vasta muutaman vuoden. Aiemmin Marinin hallitus päätti oppivelvollisuuden pidentämisestä ja toisen asteen maksuttomuudesta 20 ikävuoteen saakka.

Hallituksen päätös maksuttomuuden rajaamisesta osuu huonoon ajankohtaan, sillä nuorten ja lukiolaisten kokema stressi ja ahdistuneisuus ovat voimistuneet jo pitkän aikaa. Mikäli päätös tulee suunnitellusti voimaan, lisää se nuorten huolta toimeentulosta ja suoriutumisen paineita lukioarjen keskelle. Todennäköisiä konkreettisia lieveilmiöitä ovat esimerkiksi tilanteet, jossa yhä useampi lukiolainen kiirehtii ylioppilaskokeiden suorittamista tinkien alkuperäisestä suunnitelmastaan. Tämä tarkoittaa sitä, että lukiolainen saattaa jättää käymättä tarpeellisia kertauskursseja tai valinnaiskursseja, sekä sitä, että kolmannen vuoden syksyllä kasautuu kohtuuttoman suuri määrä kirjoitettavia aineita. Tämä tarkoittaa myös lyhyempää valmistautumisaikaa kokeisiin ja koesuman keskittymistä syksyyn, jolloin myös koetulokset voivat olla vaarassa. Lukiolaisia huolettaa kevään kirjoituksissa myös se, että heillä ei ole varmuutta esimerkiksi tietokoneensa käyttöoikeudesta tai mahdollisuudesta käyttää lukion oppimateriaaleja kertaukseen. Monella abiturientilla on myös kurseja kesken vielä pitkälle keväeseen ja neljännelle vuodelle opintojaan jatkavat ovat erityisen haavoittuvassa tilanteessa.

Muutoksen kustannussäästöt voivat jäädä kunnille vähäisiksi tai näennäiseksi. Tietokoneet tulee joka tapauksessa hankkia jatkossakin lukiolaisille, sekä lisenssit oppimateriaaleihin. Syntyykö tosiasiallisia säästöjä, kun esimerkiksi materiaalit tarjotaan lukiolaisille tutkinnon alkuvaiheessa, mutta ei loppuun asti? Entä ovatko säästöt ylipäättään lukiolaisten tasa-arvon ja hyvinvoinnin heikkenemisen arvoisia?

Opetus- ja kulttuuriministeriön lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen ylijohtaja Petri Lempinen on todennut, että lopullinen päätös ja muutoksen toimeenpano jää kuntien omaan harkintaan. Ratkaistavia kysymyksiä ovat esimerkiksi seuraavat: Säilyykö opiskelijalle jo hankittu tietokone maksuttomana opiskelijan käytössä opintojen loppuun asti? Säilyvätkö sähköisten oppimateriaalien lisenssit opiskelijan maksuttomassa käytössä valmistumiseen asti? Maksaako opiskelija vai kunta jatkossa ylioppilaskokeiden koemaksut? Miten oppimisen tuki järjestetään?

13.5.2024

Valtuutettu (Kesk.)

Maksuton koulutus on ollut Suomessa valttikortti, joka on edesauttanut yhteiskunnan tasa-arvoistumista ja antanut jokaiselle nuorelle hyvät eväät elämään. Koulutuksen järjestämisessä sosialismi on toiminut.

Toholampi on monella mittarilla osallistava, sekä lapsi- ja nuorisoystävällinen kunta. Selvittäessään lukiokoulutuksen maksuttomuuden jatkamista nuorten ääntä kuunnellen, kunta profiloituu siinä suhteessa entistä vahvemmin. Toholammin kunnan tuleekin tehdä selvä linjaus siitä, mitä lukiokoulutuksen maksuttomuuden suhteen tehdään syksystä 2025 eteenpäin hallituksen esityksen toteutuessa.

Tässä valtuustoaloitteessa esitän, että Toholammin kunta:

1. Tekee selvityksen maksuttoman lukiokoulutuksen jatkamisen kustannuksista
2. Tuo kyseisen selvityksen kunnanvaltuustolle tiedoksi
3. Tuo selvityksen jälkeen maksuttoman lukiokoulutuksen tulevaisuuden ratkaisemisen valtuuston päätettäväksi
4. Päätöstä valmistellessaan osallistaa laajasti toholampilaisia nuoria

Toholammilla 13.5.2024

Jarno Saukko